

ПОГЛЯД НА РОЗМЕЖУВАННЯ ПОНЯТЬ «ВИТРАТИ» ТА «ЗАТРАТИ»

Функціонування підприємства в ринкових умовах актуалізує проблему раціонального використання ресурсів, поліпшення управління витратами з метою підвищення конкурентоспроможності продукції. Витрати є індикатором діяльності підприємства. Зростання витрат може бути викликане як зміною ситуації на ринку, так і недосконалістю процесу виробництва. Отже, витрати виробництва є основним фактором ціноутворення і формування прибутку.

Питання визначення змісту категорії «витрати» і «затрати» було розглянуто в працях багатьох українських та зарубіжних учених, серед яких: П.Й. Атамас [1, с. 34], М.С. Пушкар [2, с. 241–328], Ю.С. Цал-Цалко [3, с. 656] та інші.

В даному контексті важливим є розмежування понять «затрати» і «витрати», оскільки їх часто ототожнюють. Відмінність між цими двома поняттями істотна для бухгалтерського обліку. Необхідність розуміння різниці затрат і витрат витікає з того факту, що правильне обчислення прибутку можливо тільки при повному відображенні всіх операцій з формування доходів та витрат.

Витрати визнаються в тому звітному періоді, в якому вони мали місце. Також витратами визнається списання оборотного активу, не пов'язане з його виробничим споживанням, або списання необоротного активу з будь-яких причин.

Затрати – це сума вартості використаних ресурсів. Визнання затрат означає «перетікання» одних видів активів в інші або рівновелике збільшення активів і зобов'язань (у разі споживання робіт, послуг), що не зменшує капіталу організації, а тому не призводить до визнання витрат. Затратами визнаються витрати, що не призвели до появи оборотного або необоротного активу.

Здійснення затрат – це зменшення одних активів з умовою рівновеликого приросту інших активів, або приріст активів і зобов'язань на одну й ту ж саму величину. Це «перетікання» вартості відображається на калькуляційних рахунках. Іншими словами, затрати – це прийнята до обліку вартісна оцінка використаних ресурсів різного вигляду – матеріальних, фінансових, трудових і інших, – вартість яких може бути виміряна з високим ступенем надійності.

Отже, в результаті проведеного дослідження можна стверджувати, що «витрати» та «затрати» – це різні поняття, штучне ототожнення яких спричинено передусім різним трактуванням зарубіжних термінів, а саме російських.

Поняття «затрати» є більш ширшим та має ключову рису: залежно від певних умов може виступати як актив та знаходити своє відображення в балансі або трансформуватись у витрати періоду. Якщо витрати – це або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства, то затрати – це зменшення одних активів за умови рівнозначного збільшення інших, або збільшення активів і зобов'язань на одну і ту ж величину.

Отже, «затрачаючи» на виробництво продукції певні ресурси підприємство не зменшує свій капітал, що є необхідною умовою відповідно до визначення категорії витрат в П(с)БО 16 «Витрати». З цього випливає, що виробничі затрати не є витратами. Отже, «витрати» і «затрати» – різні поняття.

Список використаної літератури:

1. Атамас П.Й. *Управлінський облік: навч. посіб.* / П.Й. Атамас. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 440 с.
2. Пушкар М.С. *Фінансовий облік: підруч.* / М.С. Пушкар. – Тернопіль: Карт-блани, 2002. – 628 с.
3. Цал-Цалко Ю.С. *Витрати підприємства: навч. посіб.* / Ю.С. Цал-Цалко. – Київ: ЦУЛ, 2002. – 656 с.